

988 ROCZNICA KORONACJI BOLESŁAWA CHROBREGO PIERWSZEGO KRÓLA POLSKI

Koronacja odbyła się na Wielkanoc 18 kwietnia 1025 roku w katedrze gnieźnieńskiej, gdyż wówczas stolicą państwa polskiego było właśnie Gniezno.

Jan Matejko: Koronacja pierwszego Króla Polski

Podczas pobytu Otto III w 1000 roku, cesarz nałożył Chrobremu na głowę diadem cesarski. Już wówczas Bolesław Chrobry zaczął myśleć o swojej przyszłej koronacji na króla. Odwlekała się ona tylko ze względu na panujących w Niemczech. Koronacja królewska była ceremonią o charakterze zarówno państwowym, jak i kościelnym, ponieważ w trakcie arcybiskup namaszczał go olejkami świętymi. Następnie włożono mu na głowę koronę i подарowano inne insygnia władzy królewskiej: berło w kształcie ozdobnej, krótkiej laski, jabłko, czyli złotą kulę z krzyżem, oznaczającą glob ziemski, miecz Szczerbiec i świętą włócznię - dar Otto III. Dzięki takiemu charakterowi ceremonii władza w kraju w rozumieniu władców i poddanych stała się uświęcona, zesłana przez Boga. Koronacja ta miała ogromne znaczenie nie tylko polityczne, ale także moralne. Świadczyła o całkowitej niezależności i jedności państwa polskiego, a władcę Polski przedstawiała odtąd jako boskiego pomazańca.

Jan Matejko: Bolesław I Chrobry Król Polski i Księżę Czech

Bolesław, zwany Chrobrym (czyli Walecznym) albo Wielkim, urodził się około 967 roku. Był dzieckiem Mieszka I, księcia Polski i Dobrawy, córki księcia Czech Bolesława. Czterokrotnie żonaty: najpierw z córką margrabiego Miśni Rykdałą, potem z Węgierką, następnie z Emnildą i na końcu z Odą. Miał wiele dzieci, w tym Bezpryma, Mieszka II, Otto i co najmniej cztery córki. Początkowo księżę Polski, pod koniec życia koronowany na króla. Zmarł w 1025 roku. Został pochowany w katedrze poznańskiej.

W chwili śmierci **Mieszka I** Bolesław miał 26 lat. Już wówczas nadano mu przydomki Chrobry i Wielki. Był on synem Mieszka I i Dobrawy. Ojciec w swoim testamencie podzielił tak ziemie zjednoczonego państwa, że Bolesławowi prawnie należała się tylko Śląsk i Małopolska, a pozostałe oddał w ręce Ody, która miała sprawować nad nimi władzę aż do uzyskania przez jej synów pełnoletności. Bolesław nie zgadzał się z takim podziałem władzy. Wypędził więc z kraju macochę i przybrane rodzeństwo i sam stanął na czele zjednoczonego państwa. Dzięki temu udało się utrzymać jedność w Polsce. Bolesław zadbał także o poparcie ze strony cesarza Rzeszy, wspierając kolejną niemiecką wyprawę przeciwko Wieletom.

Oprócz zjednania sobie cesarza, Bolesław zabiegał także o przychylność papieża. Do spełnienia tego celu przyczynił się św. Wojciech. Pochodził on ze znakomitej rodziny czeskiej. Rodzice przeznaczili go do stanu duchownego. Otrzymał staranne wykształcenie. Od 983 roku był on biskupem praskim, jednak został wydalony z Pragi w 994 roku, gdyż chciał nawracać tamtejszych pogan zbyt radykalnymi metodami. Osiadł wtenczas w Awentynie w Rzymie. W 996 roku został przyjęty przez Bolesława w Polskę, gdy wybierał się do pogańskich Prusów. Władca Polski pomógł mu zorganizować wyprawę, którą Wojciech podjął wiosną 997 roku. Przybywszy statkiem do Gdańska (miasto leżało wówczas na terenie państwa pruskiego), odprowadził zbrojną eskortę, którą przydzielił mu polski władca. Mieszkańcy Prus potraktowali Wojciecha jako obcego, który zagraża ich zwyczajom i wierzeniom. Poniósł tam męczeńską śmierć. Papież po roku ogłosił go świętym. Uważany jest za pierwszego męczennika polskiego. Bolesław chciał wykorzystać ten fakt i rozpoczął starania o utworzenie arcybiskupstwa na ziemiach państwa polskiego. Poza tym wykupił od Prusów jego ciało (dał tyle złota ile ważyło ciało męczennika), przewiózł do Gniezna, gdzie złożył je w tamtejszym kościele jako cenną relikwię. W 999 roku papież Sylwester II utworzył arcybiskupstwo gnieźnieńskie. Żywot św. Wojciecha został uwieczniony na Drzwiach Gnieźnieńskich, znajdujących się w katedrze gnieźnieńskiej pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny.

W marcu 1000 roku do Gniezna, ówczesnej stolicy Polski, przybył **Otto III**. Bolesław, będący jego dobrym przyjacielem, spotkał się z nim już na granicy państwa i towarzyszył mu aż do Gniezna. Władca Polski olśnił gościa bogactwem kraju. Teoretycznie była to tylko pielgrzymka Otto III do grobu świętego Wojciecha. Jednakże przy okazji zamierzał także wprowadzić w życie swoje plany związane z Europą. Obrady w Gnieźnie trwały kilka dni. W ciągu nich uzgodniono wiele ważnych dla Polski spraw. Cesarz potwierdził oficjalnie stworzenie arcybiskupstw w Gnieźnie oraz trzech biskupstw: w Kołobrzegu, Krakowie i Wrocławiu. Przy czym nadal pozostawało dawne biskupstwo w Poznaniu. Bolesław Chrobry zyskał prawo do mianowania biskupów. Sprawilo to, że organizacja kościelna w państwie była samodzielna, a Kościół Katolicki w Polsce stał się niezależny od Kościołów w innych państwach, głównie Rzeszy Niemieckiej. Podlegał tylko papieżowi. Na pierwszego arcybiskupa polskiego wybrano Radzima Gaudentego - brata św. Wojciecha. Zniesiono także trybut - daninę, którą władca Polski musiał płacić na rzecz cesarza Rzeszy. Składano ją w kruszcu lub w pieniądzach albo w naturze w postaci bydła. Mieszko płacił go głównie po to, by utrzymać przyjazne stosunki z Rzeszą. Chrobry, jak postanowiono na zjeździe nie musiał już spełnić tej powinności. Przede wszystkim jednak Otto III przedstawił Bolesławowi Chrobremu swój projekt zjednoczenia Europy. Chciał on podzielić Europę tylko na dwie części: Bizancjum i Zjednoczoną Europę, w skład której miała wchodzić Słowiańszczyzna (a na jej czele Bolesław Chrobry), Germania, Italia i Galia. Każdy z tych czterech regionów miał mieć odrębnego walce, jednak wszyscy władcy mieli prowadzić wspólną politykę, nie wywołując wojen. Na pożegnanie Otto III przekazał Bolesławowi grot włóczni św. Maurycego, zawierający relikwie. Włócznia ta należała do oznak władzy cesarskiej, podobnie jak korona, jabłko i berło. Obecnie znajduje się ona w skarbcu katedralnym na Wawelu w Krakowie. Oprócz tego Otto podarował Bolesławowi także gwóźdź z Krzyża Pańskiego. Cesarz został pożegnany równie hucznie, jak miało to miejsce przy jego przyjeździe. Bolesław wraz ze wspaniałym orszakiem, odprowadził cesarza aż do Magdeburga. Piękne plany zjednoczenia Europy cesarza Rzeszy przekreśliła na zawsze jego śmierć. Otto zmarł na malarię w Italii w dwa lata po zjeździe gnieźnieńskim.

Następcą Otto III został cesarz Henryk II, który co raz dowodził swojej nieprzychylności Polsce. Gdy Chrobry dowiedział się o śmierci przyjaciela, chcąc wykorzystać wynikłe z tej

przyczyny zamieszanie w rzeszy, zajął jeszcze w 1002 roku sąsiadujące ze Śląskiem ziemie Słowian połabskich, opanowane przez margrabiów niemieckich i podległe królowi niemieckiemu: Łużyce, Milsko (ziemię Milczan) i Miśnię. Henryk II uznał jednak ten zabór i nadał Bolesławowi Milsko i Łużyce jako lenno. Uroczystość ta miała miejsce w Merseburgu. Jednak gdy Chrobry opuszczał tereny państwa niemieckiego, został napadnięty. Ten drobny incydent zaważył o stosunkach polsko-niemieckich, które natychmiast uległy oziębieniu. W 1003 roku Chrobry zajął także Czechy i Morawy, przywołany do Pragi przez Czechów, którzy mieli dość rządów okrutnego Bolesława III Rudego. W stosunku do niego Chrobry okazał się wyjątkowo niemiłosierny: ściągnął go do Krakowa, oślepił i uwięził, a sam stanął na czele państwa czeskiego. Wówczas Henryk II zażądał uznania zwierzchności niemieckiej nad Czechami i złożenia hołdu lennego, na co Chrobry nie wyraził zgody. Henryk II wyruszył do Czech, gdzie wykorzystał powstanie ludowe przeciwko Chrobremu, zmuszając go do wyjazdu z kraju. Konflikt doprowadził do wybuchu wojny polsko-niemieckiej. Henryk II zorganizował kilka wypraw wojennych na Polskę, z których pierwsza, w 1005 roku, dotarła aż pod Poznań. Działania wojenne toczyły się głównie na Śląsku, a linią obronną Bolesława stała się Odra. Bolesław starał się nie dopuścić do jawnych potyczek zbrojnych z dobrze uzbrojonym i wyćwiczonym przeciwnikiem, wolał utrudniać mu marsz i nękał przeróżnymi sposobami. Na przykład w lasach polskich łucznicy razili swoimi strzałami nieprzyjaciół. Grody mężnie broniły, aby wojska niemieckie nie dostały się przez Odrę. Szczególnie odznaczyła się obrona grodu Niemcza z 1017 roku. Bohaterska postawa i walka grodzian wzbudziła podziw nawet u przeciwników. Cesarz Henryk II doznał wielu niepowodzeń podczas tej wojny. Napotkał także opór ze strony panów niemieckich, co szczególnie wykorzystywał Chrobry, podsycając bunt przeciw władcy mając w jego obozach swoich ludzi. W rezultacie wojna skończyła się w 1018 roku pokojem w Budziszynie - głównym grodzie Milczan. Na jego mocy Bolesław zachował Milsko i Łużyce, cesarz zobowiązał się wspomóc władcę polskiego w przygotowywanej wyprawie na Kijów.

Zawarcie w Budziszynie pokoju z Rzeszą umożliwiło Chrobremu zorganizowanie wyprawy na Ruś Kijowską. Jednym z powodów wyprawy na Ruś były odrzucone zaręczyny. Bolesław mianowicie poprosił księcia Jarosława Mądrego o rękę jego siostry Przeclawy. Gdy Jarosław odmówił, Chrobry zorganizował wyprawę wojenną.

Jan Matejko: Wjazd Chrobrego do Kijowa

Z relacji Galla Anonima wynika, że po zdobyciu Kijowa zemścił się za upokorzenie porwaniem i gwałtem ruskiej księżniczki. Poza tym Włodzimierz Wielki, książę kijowski jeszcze za panowania Mieszka I zagarnął Grody Czerwieńskie (nazwa pochodzi od grodu Czerwień, który leżał nad rzeką Huczwą, na terenach dzisiejszej Lubelszczyzny) i Przemyśl. Powodem do tej wyprawy było przywrócenie na tron kijowski syna Włodzimierza Wielkiego, Świętopełka, który został wygnany przez Jarosława Mądrego, jednego z najwybitniejszych władców Rusi Kijowskiej. Krótco jednak Bolesław przebywał na tamtych ziemiach, gdyż ograbieni ze swoich bogactw mieszkańcy, szybko zwrócili się przeciw najeźdźcy, który międzyczasie na tron wniósł swojego zięcia, Świętopełka. Jednakże wkrótce (w 1019 roku) Książę Jarosław odzyskał władzę w Kijowie. W drodze powrotnej Chrobry przyłączył do Polski Grody Czerwieńskie i Przemyśl - wyprawa zakończyła się sukcesem. Do końca swojego panowania między utrzymywał pokój z Kijowem.

Bolesław I Chrobry zwany także Wielkim zmarł w kilka miesięcy po swojej koronacji, jeszcze w 1025 roku. Był pierwszym królem Polski i pierwszym królem z dynastii Piastów.

Bolesław odnosił także sukcesy. Uniezależnił kościoł w Polsce od zwierzchnictwa cesarza niemieckiego, przekazując władze nad nim bezpośrednio Stolicy Apostolskiej. Pomyślnie zakończyły się jego wyprawy na Kijów, przez co mógł dołączyć do terenów polskich także Grody Czerwieńskie, Milsko i Łużyce. Rozwinęła się także rola grodów, które teraz miały charakter ośrodków administracyjnych, zapewniających realizację woli panującego oraz pełniły rolę wojskowo-obronne.

OPRACOWANIE WŁASNE: RYSZARD JAŚKOWSKI

WYKORZYSTANO: HISTORIA.PGI.PL, WIKIPEDIA